

تأثیر آموزش ایفای نقش بر عملکرد دانش‌آموزان دختر و معلمان در مواجهه با آسپیراسیون جسم خارجی

فاطمه خیرمند^۱، زهرا عبد یزدان^{۲*}، مریم معروفی^۳، مجید کاظمی^۴

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۲/۱۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۱۰/۲۵

خلاصه

مقدمه: آسپیراسیون جسم خارجی یکی از فوریت‌های پزشکی محسوب می‌شود. افزایش سطح آگاهی افراد و به خصوص دانش‌آموزان می‌تواند در پیشگیری و کاهش خفگی ناشی از آن مؤثر باشد. لذا این مطالعه با هدف تعیین تأثیر آموزش ایفای نقش بر عملکرد دانش‌آموزان و معلمان آنان مواجهه با آسپیراسیون جسم خارجی انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع نیمه تجربی است که جامعه پژوهش آن شامل کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوره اول و معلمان آنان بود. ۲۸ دانش‌آموز و ۲۸ معلم همان مدرسه به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. مداخله آموزشی به صورت ایفای نقش در قالب سه جلسه آموزشی برگزار گردید. عملکرد نمونه‌ها قبل، بلافاصله و یک ماه بعد از مداخله توسط چک‌لیست ۲۰ سوالی در زمینه اجرای مراحل مانور هیملیخ ارزیابی شد و با استفاده از آزمون‌های تی مستقل، تی زوج و آنالیز واریانس با اندازه‌های تکراری مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که آموزش از طریق ایفای نقش باعث افزایش نمره عملکرد معلمان و دانش‌آموزان بلافاصله و یک ماه بعد از مداخله شد. آزمون آنالیز واریانس با تکرار مشاهدات قبلی نشان داد که میانگین نمره عملکرد دانش‌آموزان و معلمان بلافاصله و یک ماه بعد از مداخله به طور معنی‌داری بیشتر از قبل از مداخله بود ($p < 0.001$).

نتیجه‌گیری: روش آموزش ایفای نقش توانست مهارت‌ها و عملکرد دانش‌آموزان و معلمان آن‌ها را در مورد آسپیراسیون جسم خارجی نسبت به قبل از آموزش به نحو چشمگیری بالا ببرد. پیشنهاد می‌گردد با برگزاری کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزش مداوم به دانش‌آموزان و معلمان، و تشویق آن‌ها به بازپخش این آموزش‌ها آگاهی کلیه اقشار جامعه افزایش داده شود.

واژه‌های کلیدی: ایفای نقش، دانش‌آموزان، معلم، آسپیراسیون جسم خارجی

- ۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه پرستاری کودکان، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.
- ۲- استاد، گروه آموزشی کودکان، دانشکده پرستاری و مامایی، مرکز تحقیقات مراقبت‌های دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (نویسنده مسئول)
- ۳- مربی، گروه آموزشی کودکان، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.
- ۴- دانشیار، گروه آموزشی داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.

پست الکترونیکی: abdeyazdan@nm.mui.ac.ir، تلفن: ۰۳۱۳۷۹۲۷۵۲۵

مقدمه

می‌باشد. به طوری که تحقیقات نشان داده است، آموزش می‌تواند یکی از راه‌های افزایش آگاهی به ویژه در معلمان و مربیان بهداشت باشد که بیشترین اوقات را از نظر انتقال مطالب آموزشی با دانش آموزان می‌گذرانند [۱۰، ۱۱]. نقش مدارس و معلمان در آموزش و تثبیت رفتارهای صحیح بهداشتی و پیشگیرانه از بیماری‌ها تأثیرگذار است [۱۲، ۱۳].

در کشور ایرلند مقایسه سال‌های ۱۹۹۹-۱۹۹۱ و سال‌های ۲۰۰۴-۲۰۰۰ نشان داد که در سال‌های اخیر تعداد برونکوسکوپی‌های انجام شده جهت خروج جسم خارجی به دلیل آموزش مناسب عموم مردم خصوصاً والدین، مراقبین و خانواده‌ها، کاهش یافته است. این مسئله به دلیل آموزش اجباری عموم مردم در مورد خطر بالای مرگ و میر ناشی از آسپیراسیون جسم خارجی و افزایش آگاهی آن‌ها بوده است [۸]. مانور هیملیخ، فشار شکمی، ضربات پشت و فشار وارد کردن بر قفسه سینه از شایع‌ترین مانورهای هستند که جهت حذف اجسام خارجی آسپیره شده استفاده می‌شوند. تلاش اطرافیان جهت حذف جسم خارجی قبل از ورود تکنسین‌های اورژانس پزشکی به صحنه و اقدام سریع یک ناظر با دانش دقیق جهت بهبود قربانیان آسپیراسیون بسیار مهم است [۲]. دو روش ساده ضربه زدن به پشت و مانور هیملیخ چنانچه توسط کارکنان بهداشتی و افراد غیرحرفه‌ای مورد استفاده قرار گیرد می‌تواند زندگی کودکان را نجات دهد [۱۴]. برای اجرای آموزش سلامت از روش‌های مختلفی استفاده می‌شود که از جمله آن‌ها می‌توان به سخنرانی، بحث در گروه‌های کوچک، ایفای نقش، اجرای نمایش، نمایش فیلم، مطالب چاپی و غیره اشاره نمود [۱۵]. انتخاب روش مناسب آموزشی حائز اهمیت است. در انتخاب روش آموزشی بایستی به هزینه اثربخشی، انعطاف‌پذیری، راحتی کار، افزایش کیفیت و در دسترس بودن توجه کرد. اگر چه مهم‌ترین گزینه در آموزش کیفیت است اما اثربخشی هزینه برنامه هم مهم است و بایستی بین کیفیت محصول و هزینه آموزش تعامل برقرار شود [۱۶].

در سنین دبستان و راهنمایی برای آموزش بهتر است از روش‌هایی استفاده شود که فراگیر از آن لذت ببرد. لذا می‌توان از روش بازی نیز استفاده کرد [۱۷، ۱۸]. ایفای نقش و بازی،

آسپیراسیون جسم خارجی، تنفس و یا استنشاق اجسام خارجی به داخل دستگاه تنفسی است [۱]. در واقع، انسداد راه هوایی توسط یک جسم خارجی، یک وضعیت بحرانی تهدیدکننده زندگی است که می‌تواند در افراد در تمام سنین به ویژه در کودکان ۳-۱ ساله به علت حس کنجکاو که از طریق دهان ارضاء می‌شود رخ دهد. انسداد راه هوایی توسط یک جسم خارجی بنا بر گزارش همراهان مددجو، بیشتر در هنگام صرف غذا رخ می‌دهد [۲]. میزان آسپیراسیون جسم خارجی تحت تأثیر عواملی همچون سن، جنس، عوامل اعتقادی و مذهبی، عوامل فصلی جغرافیایی و فرهنگی است [۳]. در ایالات متحده آمریکا سالانه تقریباً ۲/۵ میلیون کودک تحت تأثیر این حادثه قرار می‌گیرند [۴]. مورتالیتی ناشی از آسپیراسیون جسم خارجی در مطالعات مختلف متفاوت ذکر شده است. Akhter و همکاران در پاکستان بیش از ۸ درصد مورتالیتی بین ۳۵ کودک با آسپیراسیون جسم خارجی را گزارش کردند [۵]. در حالی که در چین مورتالیتی ۰/۱۹٪ ذکر شده است [۶] و در ایالات متحده آمریکا در مطالعات اخیر ذکر شده که ۵۰۰ تا ۳۰۰۰ کودک در سال به این دلیل جان خود را از دست داده‌اند [۷].

افزایش آگاهی اقشار جامعه و ارائه‌دهندگان خدمات سلامت می‌تواند نقش مهمی در کاهش خطر این وضعیت بالقوه تهدید کننده زندگی ایفا کند. از طرفی، مدرسه نقش بسیار مهمی در ارتقا سلامت در مراحل بحرانی دوران کودکی و نوجوانی ایفا می‌کند که می‌تواند شخصیت دانش‌آموز، نگرش، مهارت و نیز آگاهی آنان را بهبود بخشد [۸]. مدرسه فرصتی بی‌همتا و جایگاهی اساسی برای بهبود زندگی و ارتقای سلامت کودکان و نوجوانان است [۹]. به منظور رفع نیازهای اجتماعی، آموزشی، روانی و بهداشتی کودکان، باید آموزش معلمان و تقویت مداوم آنان مدنظر قرار گیرد [۸]. معلمان از گروه‌های تأثیرگذار بر ارتقای سطح سلامت جامعه می‌باشند. بدون شک ارائه آموزش توسط معلمان به دانش‌آموزان علاوه بر تأثیرگذاری بر آگاهی دانش‌آموزان، موجب انتقال این آموزش‌ها به سطح خانواده‌ها خواهد شد. به این منظور ارتقای سطح آگاهی معلمان و مربیان بهداشت بسیار حائز اهمیت

موضوع که افزایش سطح آگاهی افراد و به ویژه دانش آموزان می تواند در پیشگیری و کاهش خفگی ناشی از آن مؤثر باشد و از طرفی، نقش معلمین در بهداشت مدارس حائز اهمیت بسیار است [۸، ۲۵] و با توجه به اینکه بر اساس جست و جویهای پژوهشگر، تاکنون در ایران هیچ مطالعه یا برنامه آموزشی که به مقایسه تأثیرات آموزش از طریق ایفای نقش در معلمان و دانش آموزان پرداخته باشد وجود ندارد، لذا این مطالعه با هدف تأثیر آموزش ایفای نقش بر عملکرد دانش آموزان و معلمان آنان در مواجهه با آسیب‌رسانیون جسم خارجی انجام شد.

مواد و روش‌ها

این مطالعه از نوع نیمه تجربی سه مرحله‌ای (قبل از مداخله، بلافاصله و یک ماه پس از مداخله) است که جامعه آماری این پژوهش متشکل از دانش آموزان دوره متوسطه اول مشغول به تحصیل در سال ۱۳۹۶ شهر رفسنجان و معلمان آنان بودند. حجم نمونه مورد مطالعه با استفاده از مطالعه دیگران [۲۶] و ضریب اطمینان ۹۵ درصد و ضریب توان آزمون ۸۰ درصد و انحراف معیار ۰/۸، تعداد ۲۵ نفر و با احتساب ۱۰ درصد ریزش ۲۸ تخمین زده شد. جهت انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شد. بدین منظور، پژوهشگر پس از تأیید پژوهش توسط کمیته اخلاق دانشگاه و کسب معرفی‌نامه از دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه اصفهان (طرح مشترک بین دانشگاهی) به آموزش و پرورش شهر رفسنجان، یک مدرسه دخترانه را به‌طور تصادفی و به قید قرعه انتخاب کرد. سپس از تمامی پایه‌های تحصیلی یک کلاس به صورت قرعه‌کشی انتخاب شد. گروه نمونه معلمان، نیز از همان مدرسه انتخاب گردیدند.

معیارهای ورود به پژوهش شامل: تمایل به شرکت در مطالعه - عدم داشتن مشکلات بینایی، شنوایی، ضعف عضلانی و بیش‌فعالی با توجه به پرونده بهداشتی - والدین دانش آموزان جزء تیم بهداشتی و درمانی نباشند - نگذاردن دوره آموزشی در خصوص آسیب‌رسانیون جسم خارجی - نداشتن استرس عمده طی ۶ ماهه اخیر - تبعیت ایرانی - سکونت در شهر رفسنجان - محدوده سنی ۱۳ تا ۱۹ سال - عدم سابقه

فراگیران را به مشارکت بیشتری وامی‌دارد، و از این طریق میزان فراگیری را افزایش می‌دهد [۱۷]. دانشجویانی که در کارگاه‌های ایفای نقش شرکت داشته‌اند این روش را لذت‌بخش و مفید دانسته‌اند و اکثریت آن‌ها بر ایفای نقش به‌طور واقعی و بازخورد صادقانه تأکید داشته‌اند [۱۹]. از ویژگی‌های ممتاز روش ایفای نقش این است که مشاهده کنندگان (شاگردان) با عملیات نمایشی و ایفاگران نقش ارتباط عاطفی برقرار می‌کنند و با هیجان مراحل نمایش را می‌بینند و خود را در صحنه احساس می‌کنند. چون تمرکز حواس و ارتباط عاطفی در این روش زیاد است، یادگیری بهتر و مؤثرتر انجام می‌گیرد [۲۰].

در روند انتخاب روش‌های تدریس مناسب معلمان نقش بسزایی دارند. معلمان اگر با اصول و مبانی تعلیم و تربیت، با ویژگی‌های فراگیران و نیازهای آنان و روش‌ها و فنون تدریس آشنایی نداشته باشند هرگز قادر نخواهند بود به‌عنوان سازندگان جامعه ایفای نقش کنند و دانش آموزان را برای برخورد با شرایط مختلف زندگی و موقعیت‌های جدید که روبرو می‌شوند، آماده کنند [۲۱]. به این منظور ارتقای سطح آگاهی معلمین و مربیان بهداشت بسیار حائز اهمیت می‌باشد؛ به طوری که تحقیقات نشان داده است، آموزش می‌تواند یکی از راه‌های افزایش آگاهی به ویژه در معلمان و مربیان بهداشت باشد [۱۰، ۱۱]. Motamedrezaei و همکاران در سال ۲۰۱۳ پژوهشی نیمه تجربی دومرحله‌ای با عنوان "تأثیر آموزش تغذیه و بهداشت مواد غذایی بر آگاهی معلمین زن مدارس ابتدایی" در فردوس انجام داد. نتایج این مطالعه نشان داد که میانگین نمره آگاهی معلمین در خصوص تغذیه و بهداشت مواد غذایی قبل از مداخله آموزشی ۱۰/۹۸ بود و بعد از مداخله به ۱۸/۲۷ افزایش یافت ($p < 0/001$). در مورد اهمیت مصرف صبحانه، آگاهی معلمین از ۵۷/۹ در قبل از مداخله به ۹۸/۲ بعد از مداخله افزایش یافت [۲۲]. Azarpoor و همکاران تأثیر آموزش احیاء قلبی-ریوی بر آگاهی و عملکرد دانش آموزان را مؤثر دانستند [۲۳]. همچنین Managheb و Mosalanejad آموزش ایفای نقش را مؤثرتر از بحث گروهی ذکر کرده‌اند [۲۴].

با توجه به اینکه آسیب‌رسانیون جسم خارجی یکی از فوریت‌های پزشکی محسوب می‌شود و با در نظر گرفتن این

پرستاری و مامائی اصفهان مورد بازبینی و اصلاح قرار گرفت. اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون‌های تی مستقل، تی زوجی و آنالیز واریانس با اندازه‌های تکراری با سطح معنی داری ۰/۰۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

بر اساس یافته‌ها، محدوده سنی دانش‌آموزان ۱۳-۱۴ سال و محدوده سنی معلمان، سن ۲۴-۵۹ سال بود. میانگین سنی معلمان $43/66 \pm 7/48$ و دانش‌آموزان $13/53 \pm 0/50$ سال بود.

سطح تحصیلات ۹ نفر (۳۲/۱٪) از معلمان فوق دیپلم، ۱۸ نفر (۶۴/۳٪) لیسانس و ۱ نفر (۳/۶٪) فوق لیسانس بود. سطح تحصیلات اکثر والدین دانش‌آموزان دیپلم و اکثریت (۸۲/۱٪) مادران ایشان خانه‌دار بوده‌اند. آزمون t مستقل تفاوت میانگین نمرات عملکرد معلمان و دانش‌آموزان در برخورد با آسیب‌رسانیون جسم خارجی را قبل از مداخله معنی‌دار نشان داد ($p=0/001$). اما بلافاصله بعد از مداخله بین دو گروه تفاوت معنی‌داری وجود نداشت. جهت مقایسه میانگین نمرات قبل با بلافاصله و یک ماه بعد از آموزش ایفای نقش، از آزمون آنالیز واریانس با تکرار مشاهدات استفاده شد که نشان داد میانگین نمره عملکرد دانش‌آموزان و معلمان بین سه زمان تفاوت معنی‌دار دارد ($p<0/001$). آزمون تعقیبی LSD نشان داد قبل از مداخله به‌طور معنی‌داری کمتر از دو زمان دیگر بود ($p<0/001$). یک ماه بعد از مداخله نیز میانگین نمره عملکرد دانش‌آموزان و معلمان به‌طور معنی‌داری کمتر از بلافاصله بعد از مداخله بود ($p<0/001$). (جدول ۱).

اختلالات روانی- نداشتن تجربه حادثه‌های ناگوار از قبیل خفگی یا آسیب‌رسانیون در خود یا نزدیکان بود. و معیارهای خروج از مطالعه شامل: عدم تمایل به ادامه شرکت در مطالعه و بیان ترس و نگرانی شرکت‌کننده از آموزش بود. اطمینان‌دهی در مورد محرمانه ماندن اطلاعات و آماده ساختن افراد نمونه تحقیق از لحاظ روحی و روانی برای شرکت در پژوهش از نکات قابل تذکر در این جلسه بود. همچنین از کلیه شرکت‌کنندگان در این تحقیق رضایت آگاهانه کتبی گرفته شد.

مداخله آموزش به روش ایفای نقش توسط مجری طرح و با همکاری یکی از دانش‌آموزان و همچنین استفاده از ماکت در قالب سه جلسه آموزشی (دو جلسه ویژه دانش‌آموزان و یک جلسه ویژه معلمان آنان) بود که مدت هر جلسه آموزشی ۷۵ دقیقه در نظر گرفته شد [۲۷]. قبل از آموزش، بلافاصله و یک ماه بعد از آن عملکرد دانش‌آموزان و معلمان توسط چک‌لیستی در زمینه اجرای مراحل مانور هیملیخ مورد ارزیابی قرار گرفت و پژوهشگر اجرای قدم به قدم مراحل مانور را توسط دانش‌آموزان و معلمان بر روی ماکت مشاهده و چک‌لیست مربوطه را تکمیل نمود. چک‌لیست آسیب‌رسانیون جسم خارجی محقق ساخته بود که با استفاده از منابع معتبر علمی تهیه گردید. این چک‌لیست شامل ۲۰ سؤال بود که به‌صورت مقیاس لیکرت نمره دهی شد که برای پاسخ خیر نمره صفر، پاسخ نیاز به تمرین دارد نمره ۱ و جهت پاسخ بلی نمره ۲ در نظر گرفته شد. حداقل نمره صفر و حداکثر ۴۰ بود که نمرات بر مبنای ۱۰۰ در نظر گرفته شد. اعتبار این چک-لیست با استفاده از روایی محتوی و نظرات اساتید دانشکده

جدول ۱- مقایسه میانگین نمره عملکرد دانش‌آموزان و معلمان قبل، بلافاصله و یک ماه بعد از مداخله در برخورد با آسیب‌رسانیون جسم خارجی

معلمان (N=28)		دانش‌آموزان (N=28)		زمان
انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	
				قبل از مداخله
۲۴/۲۹±۱۶/۴۶	۱۸/۰۰±۰/۱۷	۸۹/۶۴±۹/۰۱	-۷/۷۳	بلافاصله بعد از مداخله
۷۹/۴۲±۶/۹۲	۷۵/۵۳±۹/۶۳		-۱/۶۷	یک ماه بعد از مداخله
<0/001	<0/001		-۱/۷۳	آزمون آنالیز واریانس با تکرار مشاهدات
			P	t
			۰/۰۰۱	
			۰/۰۵۰	
			۰/۰۹۹	

بحث

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش ایفای نقش بر عملکرد دانش آموزان و معلمان آنان مواجهه با آسیب‌راسیون جسم خارجی بود. آزمون آنالیز واریانس با تکرار مشاهدات نشان داد که آموزش به روش ایفای نقش بر عملکرد دانش آموزان و معلمان مؤثر است و گرچه یک ماه بعد از مداخله نسبت به زمان بلافاصله بعد از آن کاهش داشته اما نسبت به قبل افزایش معنی‌دار بوده است.

نتایج مطالعه Mosalanejad و Managheb با عنوان "مقایسه دو روش آموزش ایفای نقش و بحث گروهی بر عملکرد کارورزان دانشگاه علوم پزشکی جهرم در زمینه انتقال خیر بد" نشان دادند که میانگین نمره عملکرد گروه ایفای نقش بعد از آموزش با قبل از آموزش تفاوت معنی‌داری داشت [۲۴]. در توجیه تأثیرات ایفای نقش در امر آموزش، Hazavehei این چنین استدلال نموده که ایفای نقش و بازی، فراگیران را به مشارکت بیشتری وا می‌دارد، و از این طریق میزان فراگیری را افزایش می‌دهد [۱۷]. نتایج مطالعه حاضر از نظر تأثیر آموزش ایفای نقش با آن‌ها هم‌خوانی دارد.

پژوهشی در خصوص تأثیر آموزش بر میزان آگاهی‌های تغذیه‌ای معلمان و انتقال این آگاهی‌ها به دانش‌آموزان در مدارس ابتدایی شهر سروستان، توسط Maharat انجام شد، میانگین نمرات معلمان از ۲/۱۲ قبل از آموزش به ۴/۱۸ بعد از آموزش ارتقاء یافت [۱۱] همچنین Islam و همکارش مطالعه‌ای با هدف تعیین اثربخشی ایفای نقش در ارتقاء مهارت‌های گفتاری معلمان زبان انجام دادند که ایفای نقش به بهبود مهارت‌های گفتاری و همچنین نگرش مثبت معلمان نسبت به افزایش مهارت‌های گفتاری منجر شد [۲۸]. مطالعه حاضر با نتایج آنان هم‌خوانی داشت. در مطالعات ذکر شده تأثیر آموزش ایفای نقش بر آگاهی و مهارت معلمان بررسی گردید ولی در مطالعه حاضر اثر این روش آموزشی بر عملکرد معلمان و دانش‌آموزان مطالعه شد. Sobhani نیز تأثیر آموزش تغذیه بر آگاهی و نگرش تغذیه‌ای مربیان بهداشت مدارس ابتدایی را مؤثر دانسته است [۲۹]. در تبیین این نتایج این چنین می‌توان گفت که محققان روش ایفای نقش را سریع‌ترین راه برای تغییر نگرش‌ها برای آموزش رفتارهای

پیچیده مطرح کرده‌اند. روش ایفای نقش هم شرایط روش بحث گروهی را با خود دارد و هم یادگیری از طریق مشاهده رفتار را ایجاد می‌کند و این فرض را تقویت می‌کند که در یادگیری رفتارهای اجتماعی، کارآمدتر از روش‌های دیگر می‌باشد [۲۷].

آزمون t مستقل نشان داد میانگین نمره عملکرد معلمان و دانش‌آموزان در برخورد با آسیب‌راسیون جسم خارجی در قبل از مداخله به طور معنی‌دار متفاوت بود. به طوری که میانگین نمره عملکرد معلمان از دانش‌آموزان بالاتر بود. شاید توجیه این نتیجه، آشنایی بیشتر و بهتر معلمان از موضوع آسیب‌راسیون جسم خارجی باشد. زیرا معلمان به اقتضای تفاوت سنی که با دانش‌آموزان دارند و همچنین تجربه‌ای که در طول زندگی در برخورد با آسیب‌راسیون داشته‌اند، درک بهتری از آسیب‌راسیون پیدا کرده‌اند اما بعد از مداخله، سطح آگاهی دانش‌آموزان ارتقاء یافته و به معلمان خود نزدیک شده بود. مطالعه بولو و همکاران در کشور ترکیه نشان داده است که ۶۳/۸ درصد از دانش‌آموزان در مورد اقدامات اورژانسی در مورد آسیب‌راسیون جسم خارجی و چگونگی انجام اقدامات اولیه هیچگونه اطلاع و آموزشی ندارند [۲۵].

از محدودیت‌های این پژوهش، عدم همکاری برخی از افراد بود که با توضیح دادن در مورد پژوهش و فواید احتمالی آن، این عدم همکاری برطرف شد و محدودیت دیگر در دسترس نبودن تمامی معلمان در یک زمان در مدرسه بود. پیشنهاد می‌گردد روش ایفای نقش با سایر روش‌های آموزشی نیز مورد مقایسه قرار گیرد.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های تحقیق مبنی بر آگاهی کم دانش‌آموزان و معلمان مدارس در مورد آسیب‌راسیون جسم خارجی و اقدامات اولیه که می‌بایست در مدیریت راه هوایی این قبیل افراد انجام داد و با توجه به اینکه معلمان از گروه‌های تأثیرگذار بر ارتقای سطح سلامت جامعه می‌باشند، بدون شک ارائه آموزش‌ها از طریق ایفاء نقش می‌تواند یکی از راه‌های افزایش آگاهی به ویژه در معلمان و مربیان بهداشت که بیشترین اوقات را از نظر انتقال مطالب آموزشی با دانش‌آموزان می‌گذرانند، باشد. بر این اساس توصیه می‌شود که آموزش

مداوم کمک‌های اولیه و فوریت‌های پیش بیمارستانی با استفاده از وسایل کمک آموزشی و سایر امکانات آموزشی در مراکز تربیت معلم و هم‌چنین کلیه مدارس، با هماهنگی و همکاری مراکز بهداشت و آموزش و پرورش به صورت مداوم برنامه‌ریزی شود

تعارض منافع

در این پژوهش هیچگونه تعارض منافی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

سهم نویسندگان

فاطمه خیرمند اجرای مداخله آموزشی و نگارش مقاله، زهرا عبدیزدان استاد راهنما بازبینی و اصلاح مقاله، مریم معروفی و مجید کاظمی استاد مشاور و نظارت بر اجرای طرح و آموزش را برعهده داشتند.

تشکر و قدردانی

این پژوهش حاصل پایان‌نامه ارشد پرستاری با همکاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان و رفسنجان می‌باشد. که بدینوسیله به جهت تأمین مالی این طرح پژوهشی از معاونین پژوهشی دانشگاه‌های مذکور نهایت تشکر و قدردانی به عمل می‌آید. نویسندگان این مقاله مراتب تقدیر و تشکر خود را از کلیه دانش آموزان و دبیران آموزش و پرورش که صادقانه در انجام این پژوهش همکاری کردند و همچنین از کلیه همکاران و مسئولینی که در دریافت مجوزهای لازم و به ثمر رسیدن این پژوهش یاری رساندند، ابراز می‌دارند.

References

- Hinkle JL, Cheever KH. Brunner & Suddarth's textbook of medical-surgical nursing. 13th ed. New York: Lippincott Williams & Wilkins; 2014: 111-7.
- Kinoshita K, Azuhata T, Kawano D, Kawahara Y. Relationships between pre-hospital characteristics and outcome in victims of foreign body airway obstruction during meals. Resuscitation 2015;88:63-7.
- Albirmawy OA, Elsheikh MN. Foreign body aspiration, a continuously growing challenge: Tanta University experience in Egypt. Auris Nasus Larynx 2011;38(1):88-94.
- Al-Qudehy Z, Al-Sheif H, Al-Qudaihi G. Parental Knowledge of Foreign Body Aspiration: A Comparative Study between Saudis and Other Nations. J Otolaryngol ENT Res 2015;1(2):00008.
- Akhter J. Tracheobronchial foreign bodies in children. JCPSP 1997;7(1):10-2.
- Gang W, Zhengxia P, Hongbo L, Yonggang L, Jiangtao D, Shengde W, et al. Diagnosis and treatment of tracheobronchial foreign bodies in 1024 children. Journal of pediatric surgery 2012;47(11):2004-10.
- Gharedaghi J, Moshfegh M, Marashi SM. Fatal Foreign Body Aspiration in Two-Years-Old Child. IJFM 2012;18(2):127-32.[Persian]
- Karatzanis A, Vardouniotis A, Moschandreas J, Prokopakis E, Michailidou E, Papadakis C, et al. The risk of foreign body aspiration in children can be reduced with proper education of the general population. IJPO 2007;71(2):311-5.
- Imani M, Hosseni TM, Rakhshani F. Knowledge about students health needs among teachers of Zahedan primary schools. Tabib e shargh 2004;6(3):225-30.[persian]
- Montazerifar F, Karjibani M, Mohammadi M. The effect of education on knowledge and attitude of health teachers and its effect on students' practice about good nutrition, Zahedan, Iran. MJHU 2006; 9(4): 279-286.[persian]
- Maharat M. Effect of education on nutritional knowledge of primary school teachers and it's effect on pupils knowledge. Proceedings of The 9th Iranian Nutrition Congress; 2006 Sep 4-7; Tabriz, Iran. 2006: 262-5. [persian]
- Imanipour M, Bassampour S, Haghani H. Relationship between Preventive Behaviors and Knowledge Regarding Cardiovascular Diseases. Hayat 2008;14(2) :41-9.[Persian]

13. Imanipour M, Haghani H. Knowledge and performance of teachers regarding coronary artery disease prevention and its related factors. ANM 2008;18(60):36-44.[Persian]
14. Sahin A, Meteroglu F, Eren S, Celik Y. Inhalation of foreign bodies in children: experience of 22 years. JTACS 2013;74(2):658-63.
15. Mohamad KHF, Shokravi F , Faghihzadeh S, Babaie HA, Kazembeigi F, Maghsoodi R . Comparison of two methods of dental health education lectures and film screenings on knowledge, attitude and practice of students. SJOI 2013;20(4): 67-76.[persian]
16. Naghibi A, Alizadeh M, Faghrzadeh H, Sharifi F, Rezaei Rad M, Yosefi R, et al. Efficacy of the two educational methods: Traditional and electronic techniques in training of nutritional aspect to healthy life style in elderly. IJDM 2013;13(1):9-20. [Persian]
17. Hazavehei SMM, Taghdisi MH. The effects of three teaching methods of lecture, training game and role playing on knowledge and practice of middle school girls in regard to puberty nutrition. SDME 2006;3(2) : 126-133.[Persian]
18. Masoodi G, Hoseini E, Mirzaee R, Shahrakipour M, Hoseini SA. Comparing the effects of booklet and animation programming learning methods on prevention against exposure to the risks of sun rays among male student of Zahedan.MJMUMS 2015;58(7):397-402. [Persian]
19. Croft P, White D, Wiskin C, Allan T. Evaluation by dental students of a communication skills course using professional role-players in a UK school of dentistry. EJDE 2005;9(1):2-9.
20. Vasileiou VN, Paraskeva F. Teaching role-playing instruction in Second Life: An exploratory study. JOITO 2010; 1(5);25-50.
21. Azizi H, Nourozi D, Zareii ZE.The Effect of Bybee Teaching Method on Learning and Educational Achievement Motivation of Students.BJCSL 2016. 3(5).39-55. [Persian]
22. Motamedrezaei O, Moodi M, Miri MR, Khodadadi M. The effect of nutrition and food hygieneeducation on the knowledge of female elementary school teachers in city of ferdows. JEHP 2013;2:10.
23. Azarpour Z, Masoompour A, Jambarsang S. The effect of cardiopulmonary resuscitation training on Basic Life Support Knowledge and Performanceamong primary school students. JNE 2015;4(3):1-9. [Persian]
24. managheb SE, mosalanejad n. Teaching how to break bad news: comparing role-play and group discussion on practice of medical interns in Jahrom Medical School.IJME 2012;11,7(36):789-96. [Persian]
25. Çelik N, Arıkan D. The effect of the training given to the child development students about foreign body aspiration upon their knowledge levels. IJPO 2013;77(11):1811-7.
26. Khakpour S, Niknami SH, Tavafian SS, Goodarzi A.. Traditional and Modern Teaching Methods in Improving Eating Behaviors of Female Elementary School Students in Chabahar, Iran. MCS 2016;3(1):41-6.[persian]
27. Kazemi Y, Rezvani MS. Comparison the Effect of Teaching Methods, Group Discussion and Role Playing on Students' Attitudes toward Value Objectives of the First Year Religious Lesson .JEPS 2004; 1(1): 29-44.[Persian]
28. Islam P, Islam T. Effectiveness of role play in enhancing the speaking skills of the learners in a large classroom: An investigation of tertiary level students. SJE 2013;7:218-33
29. Sobhani B, Choobineh MA, Tishezan L, Rahmanian R. Effect of nutrition education on knowledge and attitude of school health trainersin Ahwaz. Proceedings of The 9th Iranian Nutrition Congress; 2006 Sep 4-7; Tabriz, Iran. 2006: 285-9.

The Effect of Role Playing Methods on the Performance of High School Student's Girls and Teachers Encountering Foreign Body Aspiration

Kheirmand F¹, Abdeyazdan Z², Maarofy M³, Kazemi M⁴

1-MSc Student, Dept of Pediatric, Nursing and Midwifery School, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

2- Professor, Dept of Pediatric, Nursing and Midwifery School, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. (Corresponding Author).

E-Mail: abdeyazdan@nm.mui.ac.ir, Tel: 031 37927525

3- Instructor, Dept of Pediatric, Nursing and Midwifery School, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

4- Associate prof, Dept of Medical Surgical Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Non-communicable Disease Research Center, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.

Received: 15 January 2018

Accepted: 7 May 2018

Introduction: foreign body aspiration (FBA) is considered as one of the medical emergencies. Increasing the individuals' awareness especially students can be effective in preventing and reducing suffocation. Therefore, the purpose of this study was the effects of role playing methods on the performance of the students and teachers encountering FBA.

Materials and Methods: This is a semi-experimental study in which the statistical population includes high school students and teachers. The sampling method was clustering and random by which 28 students and 28 teachers were selected. Educational intervention was held in form of three training sessions. Then, the performance of the samples was evaluated before, immediately and one month after the intervention by a checklist of 20 questions regarding the implementation of the Heimlich maneuver. Finally, the filled out checklists were analyzed statistically using T- test, paired T-test and ANOVA.

Results: The results showed that role playing methods was increased immediately and one month after the intervention on the performance of the students and teachers. The ONVA test showed that the mean score of teachers' and students performance that immediately and one month after the intervention was more than before education ($p < 0.001$).

Conclusion: The results of this study showed that role playing method could improve the students and teachers' skills and performance in dealing with FBA.

It is suggested that awareness of all communities be increased by conducting classes and education workshops for students and teachers, and encouraging them to re-launch these trainings.

Keywords: Role playing, Students, Teacher, Foreign body aspiration

---

Please cite this article as follows:

Kheirmand F, Abdeyazdan Z, Maarofy M, Kazemi M. The Effect of Role Playing Methods on the Performance of High School Student's Girls and Teachers Encountering Foreign Body Aspiration. *Community Health journal* 2017; 11(2): 68-75.

Funding: Isfahan University of Medical Sciences and Rafsanjan University of Medical Sciences.

Conflict of interest: None declared.

Ethical approval: The ethical approval for this study was provided by the Ethics Committee of Isfahan University of Medical Sciences.